

## خانواده و شکاف بین نسلی

\*کتایون رئیسی، رضا فراشبندی

کارشناس ارشد گروه علوم تربیتی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

دانشجوی دکتری گروه فلسفه تعلیم و تربیت، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

Email: r.farashbandi@khuif.ac.ir

### چکیده

هدف از پژوهش حاضر خانواده و شکاف بین نسلی است. روش پژوهش در این تحقیق توصیفی، اسنادی و کتابخانه‌ای است. شکاف نسلی به معنی وجود تفاوت‌های دانشی، گرایشی، و رفتاری ما بین دو نسل جوانان و بزرگسالان به خصوص در بعد هویتی بطور وسیع تری در ساختارهای اجتماعی و فرهنگی هر جامعه ای را تحت تاثیر خود قرار می دهد. شکاف بین نسلی اگرچه امروزه بیشتر نمایان است، پدیده‌ای کهن و جزئی از زندگی بشر بوده است. از زمانی که انسان‌ها در نوع تعاملات خود، شیوه‌های گوناگونی برگرفتند و ارتباطات اجتماعی به صورت گسترده برقرار شد، تفاوت در درونی کردن ارزش‌ها و هنجارها، موجب جامعه‌پذیری ناهمسان گشت و شکاف بین نسلی نیز پدید آمد. تفاوت در نظام ارزش‌ها که به شکاف بین نسلی بین اعضای خانواده می‌انجامد، دیدگاه‌های گوناگونی به خود اختصاص داده است. می‌توان گفت تمایزهای بین‌نسلی، پدیده‌ای متداول است که همواره در هر جامعه‌ای بین نسل‌های مختلف وجود دارد و تا اندازه‌ای دارای تعارض و کشمکش نیز هست. در مجموع، شکاف بین نسلی از تمایزهای قطبی و شدید بین‌نسلی حکایت دارد که صورت بیرونی آن، به شکل تعارض‌ها و کشمکش‌های نسلی بروز می‌کند. در بررسی عوامل مؤثر بر شکاف بین نسلی، خانواده و رسانه به دلیل اثرگذاری بر جامعه‌پذیری افراد، سهم اساسی دارند. در این مقاله، نقش این دو عامل اثرگذار، یعنی رسانه و خانواده در قبال موضوع شکاف بین نسلی، بررسی می‌شود، بنابراین با توجه به هدف اصلی این تحقیق که شناسایی خانواده و شکاف بین نسلی می باشد، سعی شده بر روی عوامل تاثیرگذاری آن مطالعه و کنکاش لازم انجام پذیرد.

واژگان کلیدی: خانواده، شکاف بین نسلی.

### مقدمه

دگرگونی‌های ارزشی خانواده‌ها و نسل‌ها، یکی از عناصر کلیدی نظام فرهنگی جامعه به شمار می رود که شناخت آنها، نقش بسزایی در شناسایی تحولات فرهنگی دارد. مطالعه تحول و تغییر ارزشی، روشی برای شناخت تحولات اجتماعی عمده است. می توان اذعان داشت که بر اساس تحولات ارزشی، جریان تحولات آینده در جامعه چگونه است. به نظر می رسد ریشه بسیاری از مسایل اجتماعی و ناهنجاری‌های رفتاری چه در سطوح فردی و چه در رفتار گروه‌ها، جریان‌ها و اقشار اجتماعی، ناشی از حالت عدم تعادل و طیف گونگی نظام ارزشی است. مطالعه شکاف‌های ارزشی به ما در فهم مکانیسم‌های این تغییر و تحولات کمک می نماید. با توجه به اینکه تغییر و تحول امری گریز ناپذیر است، شناسایی مکانیسم‌های این تحول در نظام ارزشی نسل والدین و فرزندان مخصوصاً در سطح خرد و میانه می تواند امکان دستکاری در نقشه سازماندهی ساختار آینده ایران را فراهم آورد و از وقوع بی هویتی یا اغتشاش هویتی و یا چند هویتی در بین نسل‌های متفاوت بکاهد و فرصت لازم را جهت تغییر و تبدیل روند‌های تغییر ارزشی نادرست را برای سیاست‌گذاران حوزه فرهنگی فراهم آورد (امانی، ۱۳۸۰).